GUTENBERG

Helsingin Kirjanpainajain yhdistyksen ulosantama — Utgifven af Typografernes förening i Helsingfors

Helsingfors, Helsingfors Central-tryckeri, 1895

III vuosik. N:o 11 ✻ 1895 III årg.

Tilaushinta: — Prenumerationspris: Koko vuosikerta . . . . . / Helt år . . . . . 4 m. Postim. siihen luettuna. — Postportot inber.

Toimitus: — Redaktion: K. I. Forsman — J. A. Snell (Ansvarig — Vastaava)

Ilmoitushinta: — Annonspris: Petiiti-riviltä . . . . . / Per petitrad . . . . . 35 p.

Kesäkuu 15 Juni

Prenumerationsafgifter för Gut.

ha influtit af 11 pr. från H:fors Centraltr., af 2 pr. från H:bls tr., af 10 pr. från Weilin & Göös tr., af 3 pr. från F. Litt. S. tr., af 10 pr. från Wiborg genom hr K. Ståhl, af 14 pr. från Kuopio genom hr O. Rissanen, af 13 pr. i Åbo genom hr M. Molodkin samt af 8 pr. från Wasa genom hr G. H. Liljeström.

O. Lindstedt.

Gutenbergin tilausmaksuja

on saapunut 11 tilaaj. Helsingin Sentr. kirjap., 2 tilaaj. H:bladetin kirjap., 10 tilaaj. Weilin & Göösin kirjap., 3 tilaaj. S. Kirjallisuuden Seur. kirjap., 10 tilaaj. Wiipurista hra K. Ståhlin kautta, 14 tilaaj. Kuopiosta hra O. Rissasen kautta, 13 tilaaj. Turusta hra M. Molodkinin kautta sekä 8 tilaaj. Waasasta hra G. H. Liljeströmin kautta.

O. Lindstedt.

Kirjapainovaakunalla varustettuja kultasia kravattineuloja saa tilata allekirjoittaneelta. Hinta 3 m. 50 p. kpl.

H. Johansson.

Helsinki, Suom. Kirj. Seuran kirjap.

Grafiska utställningen i S:t Petersburg.

En grafisk utställning, kunde man tycka, borde hafva mycket små betingelser att utöfva så stor dragningskraft, att inkomsterna af besökarne skulle betäcka kostnaderna, och att en så storartad grafisk utställning som den petersburgska icke kunnat åstadkommas utan betydande summor, blir hvar och en öfvertygad om, som aflagt ett besök i densamma. Huru otroligt det än låter, lär dock utställningen, enligt dess bestyrelses utsaga, tils dato lämnat en vacker nettobehållning, hvilket bevisar att äfven en utställning af så allvarsam beskaffenhet som denna kan göras vinstgifvande, och att intresset för densamma måtte hafva varit långt ifrån svalt. Att endast en mindre del af Petersburgs typografer besökt utställgen förvånar oss. Däremot har densamma af Helsingfors typografkår omfattats med lifligt intresse, ty utom att de fleste tryckeriägare försatt några af sina arbetare i tillfälle att besöka utställningen, har Typ. förening för ändamålet beviljat tvänne stipendier samt föranstaltat en lustfärd till S:t Petersburg emot låg afgift.

I följd af en utmärkt anordning i de rymliga salarna, i hvilka utställningsföremålen äro inrymda, erhåller man utan stor möda en öfverblick af de talrika expositions-sakerna. Här påträffar man tryckalster af alla slag, från de älsta till de nyaste. Ett rikhaltigt urval maskiner, värktyg och materialier för grafiska inrättningar finnas utställda, alt modernt och tidsenligt arbete, ehuru likväl ej någonting för oss okändt. Vår uppmärksamhet fästes särskildt vid den elektriska drifkraften, som användes till samtliga i gång varande maskiner. Elektrisk drifkraft synes oss vara mycket lämplig för tryckerier, och om därtill elektrisk ljusledning å samma tryckeri användes, torde denna drifkraft ej häller falla sig dyrare än hvarje annan, hvarjämte till frambringandet af galvanoplastiska klichéer elektriciteten finner användning.

Vid genomögnandet af de modernare tryck-sakerna finner man, att de flesta arbeten äro utmärkt väl trykta, men detsamma kan däremot icke alltid sägas om sättningen. Hvad satsmönster beträffar, så är polackernes utställning den sevärdaste, dock utmärka sig icke häller deras arbeten genom någon originell riktning, utan idéerna äro dels tyska, dels engelska.

Denna första ryska grafiska utställning måste i alla afseenden anses för lyckad, och finnes där ej något nytt eller okändt inom typografins område, så kan man dock säga att där nästan finnes alt som för närvarande är i bruk inom denna bransch, och vid jämförelser emellan tryckalster från olika tider öfvertygas man om att typografi-konsten i Ryssland är stadd i utveckling.

* * *

I sammanhang med utställningen har en grafisk kongress hållits i S:t Petersburg. På denna har bl. a. diskuterats frågan om förbättrandet af typografernes sociala ställning, och är det att hoppas att någonting blir gjordt för dem genom kongressens försorg. Själfva äro typograferne i Ryssland ej i stånd att göra något till sin förkofran, emedan de ej hafva någon organisation och styrka inom sina egna leder.

Kirje Tukholmasta.

III.

Toukokuulla.

Tavanmukaiseen Vapunpäivädemonstratiooniin 8-tunnin työpäivää varten otti kirjanp. yhdistys osaa tänäkin vuonna. Yhdist. lippua seurasi 230. Viime vuonna, jolloin kirjaltajat ensi kerran ottivat osaa tähän mielenosotukseen, ei heitä ollut kulkueessa kun 160 yhd. yli 800 jäsenestä. Tänä niinkuin edellisinä vuosina antoi yhd. johtokunta puolestaan kieltävän vastauksen sosialistiselta taholta tehtyyn esitykseen osanottoon, koska johtok. katsoi että demonstratioonit ainoastaan olivat sosialistisen työmiespuolueen voimain katselmus. Kaikki puhujat ehdottivat kumminkin osanottoa, m. m. sanoi sosialisti Wilhelmsson (omaa ajanmukaisen aksidensipainon) että kirjaltajain kenties piankin tulee todentakia vaatia 8-tunnin työpäivää ja siten ainakin jollekulle työttömälle hankkia tilaisuutta työhön. Niin on Lontoon kirjaltajat saaneet tehdä. 127 äänellä 33 vastaan päätettiin siis ottaa osaa demonstratiooniin. Kirjaltajain järjestysmiehet kulkueessa erosivat muista järjestysmiehistä siinä että heidän vyöhyeensä oli kansallisvärilliset (keltanen ja sininen) kun kaikilla muilla oli sosialistein punanen väri. Se oli demonstratiooni demonstratioonissa, sanoi »Socialdemokraten». Demonstratioonipuhujana esiintyi myös vanha, tunnettu kirjaltaja Sven Linge.

* * *

Ylimalkaan Tukholman kirjaltajat ei paljo harrasta yhdistyselämää ja omaa yhdistystänsä koskevia asioita; sen näkee niistä monista harvalukuisista kokouksista, joissa ei ole läsnä kun 30 à 40 henkeä, ja kumminkin on yhd. jäsenlukumäärä niinkuin sanoin yli 800. Ainoastaan jotain tärkeämpää kysymystä tahi vaalia varten on heitä huoneen täydeltä — huoneiston saliin sopii noin 250 henkeä.

Noin 4 vuotta sitten perustivat muutamat sosialistiset yhd. jäsenet n. k. agitatiooniklubin ja ovat tässä kasvattaneet vastapuolueen, jota ei suinkaan ole halveksittava, varsinkin kun se yhtämittaa kasvaa. Heillä on hyvä puoluekuri ja ovat aina läsnä ja monessa tilaisuudessa ovat he käyttäneet hyväkseen suuren enemmistön velttoutta, saadakseen yhden tai toisen pienen voiton.

Nyt näyttää kumminkin siltä kun liberaalit olisivat heränneet ja vilkkaampi henki puhaltaisi yhdistysliikkeeseen — jos se vaan ei taukoa vaalien jälkeen. Muuan viikko sitten oli liberaalit saaneet toimeen kokouksen, johon ei sosialisteja oltu kutsuttu, ja päätettiin perustaa ryhmä, jonka toimikunta on 3-miehinen komitea, jonka komitean tarpeen vaatiessa tulee kutsua kokoon yhtä mielipidettä olevat kirjaltajat harkkimaan yhd. kokouksissa esiintulevia kysymyksiä. Puheenj. ja kirj. valitaan joka kokous. Huoneen vuokraa varten otetaan vapaaehtoinen maksu. Tässä kokouksessa asetettiin yhdistyksen puheenjohtaja- ja sihteerikandidaatit, edellinen kun on tullut liiton puheenjohtajaksi ja jälkimmäinen oli pyytänyt eroa vastapuolueen soimauksien takia. T. k. 4 p. pidetyssä vaalissa tuli puheenj. painaja J. A. Hallberg 305 ja sihteeriksi Emil Holmberg 304 äänellä. Vastapuolueen kandidaatit, latoja E. Söderström ja kirjasinvalaja G. Magnusson, saivat 139 ja 145 ääntä, korkein ääniluku minkä sosialistat missään vaalissa ovat saavuttaneet. 183 olivat äänestäneet valtakirjalla. Huoneisto oli täynnä tungokseen asti.

Liberaalisen ryhmän 2:ssa ja 3:ssa kokouksessa harkittiin sosialistiselta taholta tulleet yhd. ylim. kokouksessa 18 p. käsiteltävät esitykset ja niitä varten asetetun komit. lausunnot kirjaltajaliiton kokoukseen Heinäkuun 25—27 p. Göteporissa. Määrättiin puhujat joka eri kysymystä varten ja päätettiin johtok. pyytää isompi huone, koska arveltiin saapuvan paljo jäseniä. Siinä ei petyttykään, sillä kokouksessa, joka pidettiin Continental W. 6:en isossa salissa, oli läsnä lähes 400 kirjaltajaa. Päätettiin ensin ettei samassa kysymyksessä sama puhuja käyttäisi puheenvuoroa useammin kun 2 kertaa eikä puhuisi kauemmin kun 3 minuuttia. Koska melkein kaikki esitykset tarkoittivat sellaisia muutoksia liiton säännöissä että ne tulisivat vähemmistölle, s. t. s. tässä vastapuolueelle niin edulliseksi kun suinkin, päätti yhd. ei lähettää niitä liiton kokoukseen. Hyväksyttiin kumminkin, että koska vähemmistöllä on oikeus lähettää edustaja liiton kokoukseen, tämäkin edustaja saisi maksun edustusrahastosta, jos hän edustaa vähintäin 50:ntä. Sv. Typ. Tidn. toimittajan palkka, joka nyt on 600 kr. oli esitetty alennettavaksi 300 kr. vuodeksi. Päätettiin antaa palkkauskysymys liiton kokouksen ratkaistavaksi. — Nykyisten sääntöjen mukaan on jokaisella osastolla oikeus edustua liiton kokouksessa. Pienempien osastojen edustusoikeuden tahtoi vastapuolue supistaa siten että kaksi osastoa, joissa ei yhteensä ole kun 15 jäsentä, lähettävät yhteisen edustajan ja useampia muita samaan suuntaan meneviä

esityksiä, joita kertomalla en tahdo anastaa enempää Gutenbergin ahtaasta tilasta. Kokous kesti yhtämittaa 8—12 asti, ja esiintyi vastapuolue hyvin maltillisesti. Ainoastaan silloin kun vähemmistön edustajalle myönnettiin samat edut kun enemmistön, nostivat he riemuhuudon.

Kokouksessa ensi kuun 8 p. tulee yhd. toimittaa lähetystön vaali — 10 edustajaa ja yhtä monta varajäsentä. Ennen vaalia kuulustellaan heidän mielipiteitään liiton kokouksessa esiin tulevissa kysymyksissä. Tätäkin tilaisuutta varten vuokrataan erityinen huone.

J.

Glöm ej Invalidfonden!

Lustfärden till S:t Petersburg.

Det var att förutse att denna lustfärd skulle omfattas med intresse af typograferne, ty det gälde en mycket omtalad grafisk utställning i en stor stad med många sevärdheter. Också hade alla, som möjligen kunde, tagit tillfället i akt, och när gamle flaggbeprydda »Gustaf Wasa» kl. $^1/_2$ 8 på aftonen den 1 juni lade ut från Helsingfors' hamn, fans där ombord omkring 150 passagerare. Vinden var vid utfärden svag men gick efter litet öfver från det ena väderstrecket till det andra, och man var nu, såsom lustfarande landtfolk bruka vara, litet orolig för hurudant väder man skulle få, hvilken omständighet ej har alldeles litet att betyda. Allas önskningar gingo dock i fullbordan, ty det blef en vacker afton och en nästan lugn sommarnatt med månsken. Man njöt af den friska hafsluften och af naturen. Musik utfördes af Föreningens septett långt in på natten till lustfararnes förnöjelse. Sedan Kallbådans fyrskepp passerats samt öar och klippor försvunnit ur synhåll, sökte de fleste sig till kojs, några i hytter, andra i lastrum, på däck, i lifräddningsbåtar eller hvar det passade. Af ett litet missöde i maskineriet blefvo passagerarne uppskrämde från sin sömn kort efter det de lagt sig, men skrämseln gick fort öfver och man blundade in på nytt.

Långsamt höjde sig Hoglands bärgstoppar ur Finska viken, och när vi klockan 3-tiden på morgonen passerade öns södra sida, blefvo alla uppurrade för att i förbifarten bese Hoglands storslagna, imponerande natur.

Till Petersburg anlände vi omkring kl. 3 e. m. på första pingstdagen. En stor skara landsmän hälsade oss välkomna på ångbåtskajen, där man delade sig i mindre kotterier och med vänliga, tjänstaktiga ciceroners hjälp begaf sig i väg för att se på kejsarstadens förnämsta sevärdheter.

Bestyrelsen för grafiska utställningen visade oss stor uppmärksamhet, i det densamma höll utställningen öppen särskildt för vår skull mot frivillig entré från kl. 1 på 2:dra pingstdagen. I följd af den knappa tiden måste den storartade utställningen tagas flyktigare i betraktande än mången önskat. Rysslands snabbaste maskinskrifverska, fröken Alexandra Antonovna Kononenko, som med en Remington-maskin skrifver c. 500 bokstäfver i minuten, öfverlämnade åt oss som minne af utställningsbesöket en vacker i maskinskrift utförd, i öfversättning så lydande skrifvelse:

»Jag hälsar välkommen de älskvärda gästerna från Finland till första grafiska utställningen i Ryssland. — Till godt minne af utställningsbesöket åt Typografernes förening i Helsingfors.»

Alexandra Antonovna Kononenko.

Förrän vi lämnade utställningen, skref fröken Kononenko på vår begäran en tacksamhetsskrift, hvilken å Typ. förenings vägnar öfverlämnades till utställningsbestyrelsen. Skrifvelsen var öfversatt till ryskan och löd på svenska sålunda:

Till bestyrelsen för grafiska utställningen i S:t Petersburg.

Typografernes förening i Helsingfors får härmed framföra sitt hjärtligaste tack för visadt vänligt bemötande.

S:t Petersburg den 22 maj (3 juni) 1895.

Högaktningsfullt:
Utställningsbesökare från Helsingfors.

Hemfärden anträddes kl. $^1/_2$ 8 e. m., men resan blef fördröjd emedan ej »Gustaf» innan solnedgången anlände till Kronstadt, och måste i följd däraf ligga för ankar på redden till solens uppgång. Stämningen var trots denna otur god ombord: man sjöng, spelade och dansade. Först kl. 10 på aftonen den 4 juni var man åter i Helsingfors. Att deltagarne i lustfärden voro belåtna med resan behöfver icke sägas, men så var också vädret hela tiden härligt.

Katekismuskaupungista.

(Kuopiosta.)

(Jatkoa n:o 10:een.)

Kirjalt. Roineen »itsepuolustusta» katekismusjutun johdosta jaettiin täällä Savo-Karjalan mukana. U. Savo mainitsi tästä seuraavassa n:ssa omalla tavallaan, muun muassa siteeraten sanan »kirjaltaja» mikä tuntuu koko ammattikuntaa loukkaavalta halveksimiselta. Koska lehdellä näkyy olevan hyvin hämärät tiedot yleisistä suuremmista työväenkokouksista maassamme, saamme täten sen tiedoksi ilmoittaa että Suomen kirjanpainajat Helsingissä elokuussa 1894 pidetyssä ensimmäisessä yleisessä kirjanpainajain kokouksessa hyväksyivät ja päättivät kirjaltajanimen yleisesti käytäntöön otettavaksi, ja on tämän sanan usea maamme tunnetuimmista miehistä kielitieteen alalla hyväksi katsonut. — Itse pääasiassa näkyy tämä kaikki johtuvan siitä että työmies on *tohtinut* nousta puolustamaan itseänsä, kun häntä ensin oli miehissä ryvetetty yleisön silmissä, julkisessa oikeuspaikassa ja sanomalehdissä. Käsitteet ovat monenlaiset!

* * *

Nimimerkki »Niko» näkyy »kortinkopioimisjutussaan» joutuvan alakynteen, saaden iskuja sekä oikealta että vasemmalta. En tiedä onko se oikein eli väärin että ulkomaalla painettuun raamiin täällä pannaan painopaikka; minusta se ainakin tuntuu samalta kuin jos räätäli valmistaa nutun ja suutari sorkasee siihen nimensä.

* * *

Mielipahaa ja loukkaantumista on meikäläisissä herättänyt se että »G:issa» luetellaan kutka ja ketkä ovat maksaneet lehtensä tämän vuotisen tilausmaksun. Emme luule sen olevan ylen tärkeätä eikä suuresti hyödyttävän eli huvittavan lukijoita jos tietää eli ei että se ja se on maksanut ja se ei ole*. Näin pienen lehden muutenkin tarkkaan käytettyä tilaa ei sentään pitäisi tuhlata ihan joutavilla ja mitättömillä niinkuin yllämainitulla ja muilla samanlaisilla kuten esim. yhdistyksen virkailijaluettelolla. Ketä varten se oikeastaan on, on vaikea käsittää. Maaseutulaiset eivät sitä ensinkään kaipaa ja helsinkiläisissä ei luulisi löytyvän yhtäkään joka ei tuntisi ja tietäisi kutka kuuluvat oman yhdistyksen toimikuntaan**. Mitäpä jos maaseutuyhdistykset, joilta lehti suurimman kannatuksen saa, myöskin rupeevat vaatimaan oman virkailijaluettelon »G:in» palstoilla.

* * *

Yhdistyksen kuukauskokous pidettiin t. k. 24 p:nä, jossa keskusteltiin muun muassa kysymystä äänimäärän alentamisesta 25 äänestä 10:neen. Päätökseksi tuli että sitä miehissä kannatetaan tulevassa raastuvankokouksessa.

Panttilainausasiassa tultiin siihen yksimieliseen päätökseen että se erittäinkin tällä paikkakunnalla, jossa mitä hävittömintä koronkiskomista harjoitetaan, tulisi olemaan tarpeellinen laitos; yhdyttiin hra Meurmaniin.

Kesä- ja heinäkuukausina ei pidetä kokouksia, syystä että yhdistyksen jäsenet silloin ovat suurimmaksi osaksi kesälomalla. Ensi kokous pidetään elokuun loppupuolella.

* * *

Eräänä lltana kuulin käen kukkuvan ja koska vanhat ihmiset sanovat että mitä silloin toivoo, tulee se täytetyksi, niin toivoin minäkin: 1:ksi helsinkiläisille hauskaa Pietarinmatkaa; 2:ksi katekismuspapoille jutun päättäjäisiksi oivan kala(kissa)kukon, ja 3:ksi Backmanille — moottoripolkupyörän kulkua varten linjalla Kuopio—Helsinki. Näihin toivomuksiin on yhtynyt moni muu

Kuopiolainen.

* Arvoisan lähettäjän moitteesen riittänee vastaukseksi seuraava: Viimevuotisia tilausmaksuja on »G:ille» suorittamatta vielä useita satoja markkoja. Luultiin niitä säännöllisemmin tulevan, jos *kiitokseksi* ja kuitiksi mainittaisiin mistä tämänvuotisia jo on saapunut.

Toim. muist.

** Nykyään, kun kirjaltajain kesken maassamme on vireillä monenmoisia yhteisiä asioita, olemme katsoneet velvollisuudeksemme, varsinkin maaseutulaisten tähden, eri yhd. ja rahastojen virkailijaluettelon lehteemme panna, että tiedettäisiin minne kussakin asiassa käännyttäisiin.

Toim. muist.

Kirjaltajain huvimatka Pietariin.

Lauantaina 1 p:nä Kesäkuuta k:lo 7 illalla kokoutuivat huvimatkailijat tilaisuutta varten lipuilla koristettuun laivaan, »Gustaf Wasa», joka oli valmiina lähtöön puoli tuntia myöhemmin. Tavanmukaisen nenäliinaliehutuksen ja hattujen heilutuksen tapahtuessa sekä torvien soidessa ja hurrausten kaikuessa teki »Sika-Kyösti»* ponnistuksia kokkansa kääntämisessä ulapalle aukealle. Pian oltiinkin otettu jäähyväiset Helsingistä ja hilpeällä mielellä kynnettiin Suomen lahden aalloilla, jotka nyt olivat mitä »lauhkeimmalla tuulella». Kun ilma siis koko yönkin oli kaunis, ei kellään ollut kiirettä levolle ja jos jollakin oli halu huilata, pitivät ylhäällä olijat huolen siitä ett'ei liikoja maattu, jota paitsi useain makuuvuodekin oli oivallinen hereillä pitämään.

Hauskasti oli aika kulunut, saavuttua Kronstadt'in edustalle puolipäivän ajoissa. Täällä oli paljon nähtävää ja kun se loppui, alkoi Pietarin kirkontornit etäällä haamottaa.

Nevan suulle saavuttua alkoi yhä vilkkaampi mieliala matkustajia valloittaa ja soittokuntammekin kokoontui asemalleen, jotta olisi valmis puolestaan tuloamme juhlistamaan. Suomalaisten laivain pysähdyssillan laitaan tultua, oli täällä lukuisa väkijoukko vastassa. Kun passimme oli havaittu olevan laillisessa kunnossa ja aika takasin lähtöön oli määrätty kello kuudeksi maanantai-iltana, sai kukin mennä maille, jota ennen myöskin ilmoitettiin että näyttely maanantaina oli meille avoinna kello 1—4 iltapäivällä. Nyt oli kukin valmis tähystelemään, monet ensi kertaa, miljoona-kaupungin elämää pyhäpäivänä. Katu-elämän vilkkaus nähtiin kulkiessa kirkkoihin, muistopatsaille ja eläintarhaan, jossa kansaa vilisi tungokseen asti katselemassa eläimiä ja ihailemassa varieteettia. Väsyneinä päivän ponnistuksista riensimme illalla laivaan lepäämään ja ne joilla oli tuttavia kaupungissa, jäivät yöksi näiden luoksi.

Seuraavan päivän aamupuoli käytettiin taas kävelyyn kaupungissa, vaan kello 1 oli jokaisen saapuminen näyttelyhuoneistoon. Moniaat menivät suorastaan paikalle, vaan useita kokoutui laivamme luoksi, josta sitten lähdettiin höyryveneellä kesäpuiston edustalle, jonka läpi kulettua oli lyhyt matka näyttelyyn.

Matkalla herätti joukkomme jonkinlaista huomiota, ja jotkut veneessä olijoista arvelivat meitä ranskalaisiksi matkailijoiksi, vaan kun saivat kuulla »Mun muistuu mieleheni nyt» ja »Porilaisten marssin», niin jo pääsivät useat asian perille ja tiesivät mitä miehiä oltiin, sillä olihan suomalaisten kirjaltajain käynnistä ollut edeltäpäin uutinen sanomalehdissä. Tultuamme näyttelyyn ilmoitettiin meille että jokaisen on kirjoitettava nimensä kirjaan ja että näyttely on maksutta avoinna, vaan ken haluaa saa vapaa-ehtoisesti panna rovon sitä varten esillä pidettyyn laatikkoon. Tietysti ei kukaan mennyt ohitse laatikkoa muistamatta.

Näyttelyhuoneistoon astuttua teki se kerrassaan valtavan vaikutuksen. Paljon puuhaa on ollut, ennenkun

* Laivaa on ruvettu kutsumaan täten sentähden että se Waasasta Sundsvall'iin viime vuosina on kuljettanut eläimiä.

tuo paljous kaikenlaiselta graafillista taidetta koskevalta alalta oli saatu tähän alaan kerätyksi ja asetetuksi. Kolmen tunnin ajalla tuosta laveasta näyttelystä ei tietysti saata kertoa yksityiskohtia, vaan sen mitä tällä ajalla saatti huomata, olivat näyttely-esineet pää-asiallisesti sellaista mitä käytännöllisessä elämässä yleensä on tarvittu ja mitä tarvitaan. Graafillinen taide selitti peittelemättä oman kehityshistoriansa. Hauska olisi ollut nähdä nuot lukuisat koneet käynnissä, mutta olihan edes hyvä sekin että tuon kauan hommatun huvimatkan tulokseksi saatiin edes yleinen käsitys näyttelystä.

Näyttelytoimikunnan esiintyminen oli mitä kohteliain, jo senkin puolesta että varta vasten näyttely meille pidettiin avoinna. Koko ajan osoittivat nuo harmaantuneet miehet meille suurinta ystävällisyyttä ja kyselivät monipuolisesti meikäläisistä kirjapaino-oloista, ja kutsuivat Suomen kirjaltajat pikalatomis-kilpailuunkin venäläisten kirjaltajain kanssa.

Vielä saatan mainita pikakoneella kirjoittajasta, neiti Alexandra Antonovna Kononenko'stakin muutaman sanan. Hänen sormiensa näppäryyttä täytyi todellakin ihmetellä, sillä ne kiitivät ikäänkuin noidutut ja hän saattikin tangetteja näppimällä noin 500 kirjainta minuutissa paperille. Kaikella kohteliaisuudella valmisti neiti K. meidän yhteisen kiitoskirjeemmekin, jonka pois lähtiessämme lähetystön kautta annoimme näyttelyn toimikunnalle.

Näyttelystä lähdettyä oli vielä pari tuntia aikaa katsella kaupunkia, ja niin tehtiinkin, raitiotiellä siellä täällä ajelemalla.

Kello läheni jo kuutta ja jokaisen oli palattava laivaan, vaikka mieli olisi ollut kauemminkin viipyä. Laiturille oli kokoontunut myöskin suuri joukko Pietarilaisia katselemaan lähtöämme, vaan »Sika-Kyösti» purki vielä lastiaan, jota ei tietemme pitänyt olla muassakaan, ja sen tehtyä otti vielä uuttakin. Tämän tähden tapahtuikin lähtömme vasta kello seitsemän jälestä.

Laivan liikkeelle lähtiessä viritti soittokunta lähtömarssin ja eläköönhuudot kajahtelivat rannalta ja laivalta jäähyväisiksi, jota paitse nenäliinat liehuivat ja ja hattuja heilutettiin siihen asti, kunnes näköpiiri supistumistaan supistui.

Pietarin rannalla jo suhistiin, että meidän on kenties tullirettelöjen vuoksi pysähtyminen Kronstadt'in edustalle yöksi. Emme kuitenkaan tuota oikein uskoneet, kun olimme huvimatkailijoita, ja sitä paitse jo Pietarista lähteissä pidettiin meitä asianmukaisesti silmällä.

Kun nyt saavuttiin Kronstadt'in edustalle ja laivasta oli annettu merkki että tultaisi noutamaan pois venäläinen tullimies laivasta, vaan kun ei niin pian saatu »Sika-Kyöstin» ankkuria pohjaan, jotta se olisi pysähtänyt tarpeeksi pian, palasivat noutajat takasin ja niin jäi venäläinen laivaamme, eikä näin ollen ollut ajattelemistakaan matkan jatkamista. Laivan omilla veneillä olisi kyllä miesparka maille saatu vaan siihen meillä ei ollut oikeutta. Tähän täytyi siis jäädä, olipa mieli mikä tahansa, ja vasta seuraavana aamuna noin $^1/_2$ 5 nostettiin ankkuri ilmoille ja tie oli sitten esteettä avoinna.

Matkalla soitettiin, laulettiin ja tanssittiinkin, jota paitse toimekkaan johtajamme, hra J. Holmberg'in mieleen vielä johtui että pitäisi saatamaan toimeen muhkea maljakin, joka vaikeudetta onnistuikin. Kun malja oli valmis ja lasit järjestetyt säännölliseen riviin peräsalongin kannelle, kutsuttiin kaikki naiset vieraiksi pitoihin. Kerrassaan muodostui joukko juhlallisen näköiseksi ja kapteenia pyydettiin avaamaan maljojen sarja. Hän piti »jalon» puheen ja me odotimme uteliaisuudella kelle tuo esikko-malja oli omistettava: se omistettiin »Sika-Kyöstin» reittaajille! Minä luulen että muutamille tuli vedet silmiin tuon kuullessaan, sillä kaikki olivat erittäin tyytyväiset, kun saivat loikoa yön Kronstadt'in edustalla ja kotiin tultua vähän harmia! Lukematon joukko pidettiin vielä muitakin puheita, vaan kun ensimmäinen tavallisesti pidetään merkillisimpänä, niin en huoli mainita ala-arvoisimmista. Hauskasti kului matka vielä maljankin jälkeen, ja kun Helsingin rannalle saavuttiin, haihtui rannalla olevain omaisten ja tuttavain huoli kuin tuulen puhaltama. Tuo hauska huvimatka Pietariin ei varmaankaan haihdu äkkiä osaa-ottavain mielistä, ja saataneehan sitä vielä uudelleenkin herätetyksi sillä valokuvalla, jolla hra Sundström ikuisti joukon silloin kun »Sika-Kyöstin» reittaajain malja juhlallisina Suomen lahden lauhkeoilla laineilla juotiin.

H. W—n.

Uutisia. — Notiser.

1:sta priset, taktpinne och dirigentmärke, erhöll Typ. förenings i Helsingfors manskör vid sång- och musikfesten härstädes innevarande månad.

Den 9 dennes samlades sångkvartetten, efter musikfestens afslutning, i hotell Vilhelmsbad till en enkel kollation i anledning af dagens betydelse. Hr J. A. Kosk, körens ordförande utbrakte en skål för sångkvartettens ledare, hr A. Ikonen samt tackade honom för det nit han ådagalagt för körens bästa, och att kören vid den nyss afslutade sång- och musikfesten eröfrat första priset, kunde hr I. i egenskap af ledare tillräkna sig den största äran. På denna hyllning tackade hr I. sångarne för det intresse äfven de visat vid öfningarna samt höjde ett lefve för sången i vårt land. Timmarne förflöto på det angenämaste under tal och sång och kamratandan var den bästa man kan tänka sig vid ett dylikt tillfälle.

Därefter aftågade kören till nya folkskolehuset, hvari de i festen deltagande landsortsborna voro inlogerade, och gaf en vacker afskedshyllning i sång åt desamma. Sedan sångarne tillropat de i fönstren lyssnande sångarbröderne ett förväl, aftågade kören.

Typ. förenings sångkvartett deltog under mag. A. Palmros ledning i sång- och musikfesten i Ekenäs år 1892 och erhöll vid detta tillfälle 2:dra priset bland manskörer.

1:nen palkinto annettiin Kirjanpainajain yhd. laulukunnalle Svenska Folkskolans Vänner nim. seuran laulu- ja soittokilpailussa Helsingissä t. k. 6 p. Palkintona on hopeoittu tahtipuikko ja johtajanmerkki hopeasta ja kullasta.

Juhlan loputtua 9 p:nä kokoontuivat laulajat, 32 miestä, Willensaunan hotelliin pieniin kemuihin. Laulukunnan puheenjohtaja hra J. A. Kosk kiitti johtajaa hra A. Ikosta siitä innosta jolla hän on suorittanut tehtävänsä, joka on tehnyt mahdolliseksi ensi palkinnon voittamisen. Hra I. vastasi tähän kiittäen laulukuntaa sen ahkeruudesta harjoituksissa ja esitti eläköön-huudon laululle maassamme.

V. 1891 sai Kirjanp. yhd. laulukunta toisen palkinnon Tammisaaren laulu- ja soittojuhlassa.

Till bestyrelsen för grafiska utställningen i Petersburg afsände Typ. förening i Helsingfors kort före pingsthälgen följande till ryska språket öfversatta skrifvelse:

Till Styrelsen för Grafiska utställningen i S:t Petersburg.

Typ. förening i Helsingfors ämnar under pingsthälgen anställa lustfärd till S:t Petersburg i och för besök å grafiska utställningen. Men numera ha härvarande tidningar meddelat, att utställningeen skall hållas stängd under sagde hälg; i anledning däraf tillåta vi oss vördsammast göra en förfrågan om det vore möjligt att utställningen skulle hållas öppen andra dag pingst under 2 à 3 timmars tid för de lustfärdande Helsingfors-typograferne.

Om benäget svar per telegraf anhålles ödmjukast.

För Typ. förening i Helsingfors:

J. A. Snell.

Emil Wahlstein.

Ofvanstående skrifvelse framfördes af en festbestyrelsemedlem, hr E. Mustonen, till utställningskomitén på dess sista sammanträde före hälgen. Hr M. fick af utställningskomitén i uppdrag att afsända följande svarstelegram:

»Grafiska utställningen hålles öppen för Helsingfors typografer 2:dra pingstdagen under 3 timmar.

Utställningskomitén.»

Till täfling i snabbsättning i S:t Petersburg blef Typ. förening inbjuden vid utställningsbesöket därstädes. Föreningen har funnit skäl att afböja inbjudningen, samt däraf afgifvit ett sålydande svar:

Till Styrelsen för Grafiska utställningen i S:t Petersburg.

Vördsamt tacksamma för vänliga inbjudan att deltaga i snabbsättningstäflan vid grafiska utställningen, måste vi tyvärr denna gång afstå från densamma på grund af den korta förberedelsetiden.

Jämte detta meddelande frambära vi vår hjärtligaste tack till Styrelsen för Grafiska utställningen för den storartade välvilja och tillmötesgående, som våra typografer rönte vid utställningen den 3 juni (22 maj).

Med sann högaktning:

För Typ. förening i Helsingfors:

J. A. Snell.

Emil Wahlstein.

Pietarin graafillisen näyttelyn toimikunnalle lähetti Kirjanp. yhd. seuraavan kirjoituksen venäjäksi käännettynä:

Pietarin graafillisen näyttelyn hallinnolle.

Helsingin Kirjanp. yhd. aikoo helluntaipyhinä toimeenpanna huvimatkan Pietariin, käyntiä varten graafillisessa näyttelyssä. Mutta nyt on täkäläisissä sanomalehdissä mainittu että näyttely tulee olemaan sulettuna sanottuna pyhänä; sen johdosta rohkenemme nöyrästi kunnioittaen tehdä kysymyksen, eikö olisi mahdollista että näyttely pidettäisiin toisena helluntaipäivänä avoinna 2—3 tuntia huvimatkaileville helsinkiläisille kirjaltajille.

Suosiollista vastausta sähkötietä pyydetään nöyrimmästi.

Helsingin Kirjanp. yhd. puolesta:

J. A. Snell.

Emil Wahlstein.

Ylläsanotun kirjoituksen vei perille juhlatoimikunnan jäsen hra E. Mustonen. Hän sattui tulemaan viimeiseen näyttelytoimikunnan kokoukseen ennen helluntaita, ja sai lähetettäväkseen seuraavan vastauksen saksaksi:

Graafillinen näyttely pidetään avoinna Helsingin kirjaltajille toisena helluntaipäivänä kolme tuntia. *Näyttelykomitea.*

Matkailijain palattua tiistai-iltana t. k. 4 p:nä k:lo 10 ilmoitettiin että helsinkiläiset oli kutsuttu osaaottamaan pikalatomiskilpailuun, joka tulee ennen näyttelyn loppua toimeenpantavaksi. Tämän johdosta lähetettiin seuraava kirjoitus:

Pietarin graafillisen näyttelyn hallinnolle.

Kunnioittavasti kiitollisia ystävällisestä kutsumuksesta osaaottamaan pikalatomiskilpailuun näyttelyssä, täytyy meidän, ikävä kyllä, tällä kertaa siitä luopua lyhyen valmisteluajan tähden.

Tämän ilmoituksen ohessa lausumme sydämellisen kiitoksemme graafillisen näyttelyn hallinnolle siitä suurellisesta suosiosta ja kohteliaisuudesta, joka on tullut meidän kirjaltajain osaksi näyttelyssä käydessään kesäk. 3 (toukok. 20) p:nä.

Todellisella kunnioituksella:

Helsingin Kirjanp. yhd. puolesta:

J. A. Snell.

Emil Wahlstein.

Matkalla olleet eivät kyllin voikkaan kiitellä näyttelykomitean erinomaista kohteliaisuutta ja huvimatkaa yleensä.

Idrott. Typ. förenings Sportklubb har i anseende till mellankomna, oförutsedda hinder sett sig tvungen att denna sommar afstå från täflan om frih. M. W. af Schulténs vandringspokal. Sportklubben har i anledning häraf tillstält den utmanade klubben följande förklaring:

Till Helsingfors Roddklubb!

Typografernes förenings Sportklubb anhåller härmedelst att den hos H. R. gjorda utmaningen måtte få uppskjutas till nästa år. Som en beklaglig orsak därtill få vi anföra, att den af Typ. fören. Sportklubb i april hos Blekholmens båtvarf beställda ritningen till giggen, hvilken skulle erhållas inom en vecka, icke tils dato kunnat erhållas. Då byggandet af giggen, enligt varfvets uppgift, tager i anspråk en tid af minst sex veckor, och det därför icke

är bestämdt, när vi erhålla densamma, ha vi ansett oss tvungna till ofvanstående anhålla om uppskof.

Helsingfors den 29 maj 1895.

Å Typ. förenings Sportklubbs vägnar:

O. Lindstedt.

F. F. W. Ahlroos.

För anskaffande af kapproddbåt har en aktieteckningslista cirkulerat bland principalerne och typograferne å tryckerierna härstädes, och ha härintils 176 aktier à 3 mk blifvit tecknade.

Sommarens kappseglingar torde komma att bli mycket spännande i följd af att typografernes segelflotta ökats med några nya, enligt hvad det påstås, goda seglare, hvarutom en del äldre kända farkoster delvis hafva blifvit förbättrade. Söndagen den 30 juni skall täfling äga rum om klubbens vandringspokal.

Ofvannämnda dag ämnar Sportklubben äfven anställa en paddeltäfling för kanotister å $^1/_2$ eng. mil.

Urheilua. Syystä ettei aiottu kilpasoutuvene voi valmistua tarpeellisessa ajassa (ei vielä ole piirustustakaan saatu), on Kirjanp. yhd. Urheiluklubi Helsingin soutuklubille lähetetyllä kirjoituksella pyytänyt että sen kilpailuvaatimus saisi olla tulevaan vuoteen.

Kilpasoutuveneen hankkimista varten on osakekirjoituslista kierrellyt painojen omistajilla ja työläisillä. 176 osaketta à 3 m. on tähän asti kirjoitettu.

Tämänkesäiset kilpapurjehdukset tulee epäilemättä jännittäviksi, kirjaltajain »laivasto» kun on lisääntynyt usealla luultavasti hyvällä purjehtijalla ja vanhoja tunnettuja veneitä on korjailtu. Sunnuntaina heinäk. 30 p:nä tulee kilpailu klubin vaellusmaljasta tapahtumaan. Samana päivänä aikoo Urheiluklubi panna toimeen meloomiskilpailun $^1/_2$ engl. penink. matkalla.

Dåligt tryck men antagligen också — ovanligt billigt. Vi hafva af en händelse kommit öfver en priskurant, som i år blifvit trykt i Östra Finlands tryckeri i Wiborg. Priskuranten är utsänd af firman E. C. Gernandt i Helsingfors, och meningen är väl att densamma skall läsas af andra än den, som utgifvit priskuranten. Men ack, hur den ser miserabel ut för att vara ett tidsenligt typografiskt arbete: genast på tiltelsidan, som »pryder» katalogen, vimlar det af dels söndriga, dels sviblade typer, och äfven på de följande sidorna äro orden, särskildt de understrukna, broderligt sammansatta af flere olika stilsorter. Trycket är daskigt och täflar med satsen hvad utförandet beträffar, samt slutligen är pappret icke ens korrekturpapper af prima kvalitet. Naturligtvis har detta arbete erhållits för rampris, och denna omständighet har säkerligen för beställaren varit hufvudsak, och icke arbetets utseende. Vi tro att en stor del af dem som erhålla en på detta sätt utstyrd priskurant, knappast skall fästa något afseende vid densamma endast för dess mindre behagliga utseende. Skall man ej också hos oss likasom i utlandet börja inse, att tryckarbeten i allmänhet, och särskildt när det gäller reklamering, böra vara smakfulla om det är meningen att väcka uppmärksamhet. Å andra sidan borde ej något tryckeri pruta ned arbetenas pris till det yttersta samt lämna ifrån sig underhaltiga arbeten.

Tampereelta *. *Tampereen kirjanpainajain yhdistykselle* ovat kaupungin valtuusmiehet anniskeluyhtiön voittovaroista myöntäneet 300 m. ammattikirjallisuuden hankkimista varten. Tästä summasta on yhdistyksen johtokunta esittänyt käytettäväksi m. m. Suomalaista oppikirjaa varten joku määrä (50—75 m.). — Saman yhdistyksen pyynnön saada 300 m. matkarahoiksi Pietarin graafilliseen näyttelyyn valtuusmiehet epäsivät.

Suuret kansanhuvit toimeenpanee Tampereen Kirjanpainajain yhdistys rahastonsa hyväksi Juhannuspäivänä Viikinsaaressa. Ohjelma koetetaan saada rikkaaksi ja puuhiin sitä varten on jo ryhdytty. Puheen pitäjäksi on toivo saada hra tohtori K. Krohn Helsingistä.

* Myöhästynyt viime numerosta. Tullut Toukok. loppupäiv. *Toim.*

Kirje Waasasta*.

Koska on luultavaa että Toukok. lopulla tapahtuvan junankulkumuutoksen kautta syntyy selkkauksia työajan suhteen — juna postineen kun saapuu tänne puoliyöllä — päätettiin pyytää isänniltä selvitystä mihin toimiin nämä ryhtyvät mainitun seikan suhteen. Samalla lausuttiin toivomuksia ettei tämä muutos postin kulussa jatkaisi tähänkin asti kylläksi pitkää työaikaa — täällä näet, pienillä poikkeuksilla, työ sanomalehdissä kestää tavallisesti yli puoliyön, yksinpä siinäkin lehdessä joka ilmestyy vasta iltapäivällä. — Edellämainittua selvitystä hankkimaan valittiin mies kustakin painosta.

Lopuksi ehdotti kirjaltaja Liljeström että yhdistys kääntyisi kirjanp. omistajain puoleen pyynnöllä: että työpäivä kesäkuukausina lopetettaisiin k:lo 7 illalla. Tämän asian lopullinen käsittely lykättiin

ylimääräiseen kokoukseen joka pidettiin helatorstaina t. k. 23 p. Vilkkaan keskustelun perästä päätti yhdistys yksimielisesti pyytää edellämainittua lyhennystä 3 kuuk. ajaksi s. t. s. 1 p:stä kesäk.—1 p. Syysk.

Huvimatkalle Kynsiluotoon aikovat Waasan kirjaltajat lähteä kesäk. 22 eli 23 p., jos ilma on suotuisa.

*

Unggrenin kirjapaino on sisäpuolelta — päällähän siinä ei ole vikoja ollutkaan — perinpohjaisen korjauksen alaisena.

*

Neljäs kirjapaino Waasaan. Kirjakauppias Victor Heynolle Waasassa on myönnetty kirjapaino-oikeudet. Hra H:lla on jo tätä ennen aksidenssipaino ja suurehko kirjakauppa Waasassa.

*

Waasan Kirjaltajayhdistyksen johtokunta on muodostettu seuraavasti: V. Taipale (puheenj.), Edv. Bergh (varapuheenj.), Erik Enqvist, W. A. Nyfors, Aino Nygrén (rahastonhoitaja) sekä sihteeri hra K. Nygrén. — Huvitoimikuntaan kuuluvat: hra W. A. Nyfors ja neidit Emmy Nyström ja Sofi Juslin, jotka valitsevat toiset 3 jäsentä. *V.*

* Myöhästyi viime numerosta. Lähetetty Toukok. lopulla. *Toim.*

Ammattiuutisia. — Facknotiser.

Böjning af mässingslinjer är till följd af materialens sprödhet ett mycket svårt och tidsödande arbete, linjerna må sedan också ej vara tjockare än en kvart petit. Är man nödsakad att bringa en mässingslinje i cirkel- eller hvilken annan form som hälst, lämpar det sig att uppmjuka linjen på en gas- eller lamplåga. Efter afkylningen, som företrädesvis bör ske långsamt, hafva linjerna förlorat sin sprödhet och låta med lätthet böja sig. — Ej utan skäl äro vi af princip emot alt förstörande af oskadad material, men då ju på alla tryckerier finnas oanvändbara, stötta linjer, kan man vid behof af dem göra hvarjehanda garnityr.

Behandling af prässfundamentet. Icke sällan gör man den upptäkten, att fundamentet är ojämt och vågigt, isynnerhet är detta fallet hos äldre maskiner. Detta härrör sig naturligtvis från den oförståndiga behandlingen af detsamma. Man ser emellanåt huru en lärling eller medhjälpare bearbetar fundamentet med en hård pimpsten och petroleum eller andra opassande tillbehör, och detta utan att i ringaste mån gifva akt på att likformigt värkställa putsningen öfver hela fundamentet. Det förstås af sig själf att fundamentet på detta vis blir ojämt. Hvad det vill säga att hafva ett sådant fundament i maskinen vet hvar och en, som haft det nöjet att förarga sig häröfver. Fundamentet, en af de viktigaste delar i maskinen, rengöres bäst med mjuk pimpsten och maskinolja, hvarvid beaktas bör, att man öfveralt med ofvannämda tillbehör likformigt gnider fundamentet, samt ej tager hänsyn till om detsamma är rostigt på alla ställen. I öfrigt bör man draga försorg för, att fundamentet alltid är oljigt, emedan rosten därigenom förhindras att angripa fundamentet.

Gutenbergin Toimitukselle.

Yhdessä kaupunkimme nuoremmista painoissa on ollut aina tähän saakka hyvä toveruus ja yksimielisyys yhdistyksen ja ammattikunnan rientojen hyväksi, mutta viime aikoina on kumminkin *kaksi* henkilöä (yksi H:gistä ja toinen Joensuusta) jättäneet itsensä vallan huolimattomaksi ja eivät näytä välittävän yhtään yhteistyöstä ja -riennoista. Eivät he kuulu yhdistykseen, eivätkä ota osaa satunnaisten menojen rahaston kartuttamiseen. Tämän huomautuksen tahdomme allekirjoittaneet tehdä ammattitovereillemme, että aina näyttää löytyvän »okaita nisujen seassa». Jos tässä ei tule muutosta, niin pyydämme arv. Gut. toimit. sijaa seuraavaan numeroon kysymyksessä olevien henkilöitten nimien julkaisemiseen.

Kärsivällisyys kerrankin loppuu.

Yhdist. jäsenet kirjapainosta.

Tili

kirjaltajain G. A. Eklundin, J. G. Kajanderin, K. F. Leanderin ja A. A. Lindforsin hautapatsasta varten kootuista varoista:

T u l o j a:

Helsingistä:

Suom. Kirj. Seuran painosta	60: 75.
Weilin & Göösin p.	25: 50.
V. Pettersson & Kumpp. p.	17: 50.
Hufvudstadsbl. p.	16: 75.
Senaatin p.	16: —
Simeliuksen perill. p.	15: —
N. Pressenin p.	10: —
Sentraali p.	10: —
Tilgmannin p.	8: —
Päivälehden p.	5: 50.
Frenckellin p.	4: —
Vuokraa hautapatsasverhon lainaamisesta	3: —

Tampereelta:

Hra Kajanderilta	20: —
» Leanderilta	20: —
» Lindforsilta	20: —
Aamulehden painosta	14: —
Tamp. Uutisten p.	8: —
Jansson & Kumpp. p.	8: —
Suomi p.	2: —
Yhteensä	284: —

M e n o j a:

Hautapatsas, sen alusta, paikalle pystyttäminen y. m.	176: —
Hautakummun laittaminen	30: —
3 rautatiekiskoa alustan alle	29: 70.
1 astia sementtiä	11: —
Kummun muuraaminen	5: —
Kirkkokonttoriin	4: —
Patsaan verho	8: —
4 kpl. seppeltä ja kuusenhavuja	6: 50.
Postimaksu Tampereen kirjeestä	— 85.
Jäännös	12: 95.
Yhteensä	284: —

Helsinki, Kesäk. 10 p. 1895.

J. A. Snell.

Allekirjoittaneet tarkastaneet laskut ja todistavat ne oikeiksi.

Helsinki, Toukok. 14 p. 1895.

A. Itkonen. *K. Roine.*